

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ JANA KALVODY

BĚLOHORSKÁ 262/35, 169 00 PRAHA 6, TEL. +420 233351810, +420 233351812, FAX: +420 233351804, E-MAIL: office@akik.cz

Nepředchází

Ústavnímu soudu
České republiky

Joštova 8
660 83 Brno

ÚSTAVNÍ SOUD ČR	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo	
dne:	11 -03- 2011
3+2+PP krát Přílohy:	6
Čj.: viz číselný kód	Vyřizuje

V Praze dne 10.3.2011

Navrhovatelé: Skupina 20ti senátorů Senátu Parlamentu České republiky

Zastoupení: Janem Kalvodou, advokátem se sídlem v Praze 6, Bělohorská 262/35, PSČ 169 00

Účastník řízení: Parlament České republiky

- 1) Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Praha 1, Sněmovní 176/4, PSČ 118 00
- 2) Senát Parlamentu České republiky, Praha 1, Valdštejnské nám. 17/4, PSČ 118 01

*Návrh na zabavení řízení podle § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb.
o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů; dle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy*

na zrušení části zákona č. 402/2010 Sb. a části zákona č. 346/2010 Sb.

Trojmo

Přílohy:
plná moc – dva listy

I K přípustnosti ústavní stížnosti

1. Ústavní soud je oprávněn rozhodnout ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem.
2. Oprávněnými navrhnout zrušení zákona či jeho ustanovení dle čl. 87/1 a) Ústavy, je dle ust. § 64 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů. Účastníkem řízení je ten, kdo napadený zákon vydal.
3. Napadený zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů a ke dni podání návrhu nepozbyl platnosti.

II. Napadená ustanovení zákona

Navrhovatelé napadají

4. ustanovení hlavy III, tj. § 7a až § 7i, a ust. § 8, kde se za slovo „zákona“ vkládají slova „ , s výjimkou kontroly odvodu a jeho správy,“, zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) ve znění zákona č. 281/2009 Sb., z.č. 137/2010 Sb., z.č. 330/2010 Sb. a z.č. 402/2010 Sb. – tedy ta, obsažená v bodě 2 čl. I. zák. č. 402/2010 Sb.
5. ustanovení přechodná k zákonu č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) ve znění zákona č. 281/2009 Sb., z.č. 137/2010 Sb., z.č. 330/2010 Sb. a z.č. 402/2010 Sb. – tedy ta, obsažená v bodě 2 čl. II. zák. č. 402/2010 Sb.
6. ustanovení § 6 odst. 8, § 7a, § 14a, § 20 odst. 1 písm. a), kdy se za slova „majetku Českou republikou“ vkládají slova „ , s výjimkou bezúplatně nabytých povolenek,“, § 20 odst. 15, § 21 odst. 9 zákona č. 357/1992 Sb., zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění zákona č. 18/1993 Sb., zákona č. 322/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 72/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 113/1994 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 96/1996 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 203/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 169/1998 Sb., zákona č. 95/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 364/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 148/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 420/2003 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č.

245/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 476/2008 Sb., zákona č. 215/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb. a zákona č. 402/2010 Sb. – tedy ta, obsažená v části druhé, bodech 1. – 6 čl. III. zák. č. 402/2010 Sb.

7. přechodná ustanovení zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004, zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb. a zákona č. 346/2010 Sb. – tedy ta, obsažená v bodu 2. článku II. zákona č. 346/2010 Sb.

III. Důvody ústavní stížnosti

8. Navrhovatelé napadají shora označená zákonná ustanovení, neboť tvrdí, že jsou v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, zejména s níže uvedenými základními a ústavou zaručenými právy a svobodami, jakož i se základními náležitostmi demokratického a právního státu:

9. s Ústavou zaručeným právem vlastnit majetek dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod, jakož i čl. 17 odst. 1 Listiny EU, resp. právem na ochranu proti zásahu do pokojného užívání majetku dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod,
10. a svobodou podnikání dle čl. 26 Listiny základních práv a svobod, jakož i čl. 16 Listiny EU;
11. se základními náležitostmi demokratického a právního státu dle čl. 9 odst. 1 Ústavy, neboť všechna napadená ustanovení zákona trpí zpětnou účinností;
12. s ústavní zásadou rovnosti před zákonem dle čl. 1 a 3 Listiny: „*Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech*“.

IV. Skutková tvrzení navrhovatelů

13. Zákon č. 180/2005 Sb. je normou, založenou na implementaci Evropské směrnice č. 77/2001/ES do českého právního řádu. Jejím (veřejnoprávním) bezprostředním smyslem je vytvořit právní podmínky (podmínky podnikání i zákonná kritéria regulace oboru) pro podporu využívání obnovitelných zdrojů. Důvody rozhodnutí podporovat soustavně a dlouhodobě výrobu energie z obnovitelných zdrojů jsou nesporné. Krom sociálních hledisek jde o opatření, směřující k ochraně životního prostředí a k udržitelnému rozvoji a k plnění sdílených mezinárodních závazků v tomto směru. Dalším deklarovaným cílem Evropské unie pak bylo dosažení bezpečnosti a diverzifikace zásobování elektřinou, a sociální a hospodářské soudržnosti.
14. Předmětem úpravy a věcnou působností zákona je podpora podnikání v oboru využívání obnovitelných zdrojů; stanovení práv a povinností podnikatelů, jakož i podmínek základních ekonomických parametrů, zavazujících regulátora, jež tento zákon zaručuje. Zákon mimo zmíněný předmět úpravy konstatuje vlastní významnou ambici: dle ust. § 1, odstavec 2, písmeno d) účelem zákona je „*vytvořit podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny v České republice ve výši 8 % k roku 2010 a vytvořit podmínky pro další zvyšování tohoto podílu po roce 2010*“. Znamená současně i kvantitativní hledisko a kritérium, v podstatě závazné pro Českou republiku, bez ohledu k možnosti přihlídnout k meziročním fluktuacím. Představuje to však i ujištění o soustavnosti a dlouhodobosti podpory energetiky v oboru obnovitelných zdrojů vůči adresátům zákona. Krom garance základních ekonomických parametrů podnikání ke dni účinnosti zákona se tudíž garantuje i tendence zákonodárce v podpoře pokračovat.
15. Podstata podpory byla založena zejména na následujících principech: výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů energie má právo na přednostní připojení výrobní do elektrizační soustavy a na přednostní právo dopravy elektřiny, výrobce může volit ze dvou systémů cenové podpory; buď výkup za výkupní ceny, nebo zelené bonusy, obé stanovené ERÚ na základě kritérií zákona. Základní kritérium výše výkupní ceny spočívá v zákonné záruce prosté doby návratnosti investice po zákonem stanovenou dobu; je zaručená cena po celou dobu ekonomické životnosti zdroje, u nově instalovaných výroben se výkupní ceny mohou snížit o max. 5 %

proti předchozímu roku, pro stávající výroby je zaručeno zvyšování výkupních cen v závislosti na inflaci. Práva výrobců, založená tímto zákonem (i ta, jež odpovídají povinnosti regulátora) se považují za subjektivní relativní práva v soukromoprávním smyslu.

16. K naplnění cílů zákona tedy zákon (i) stanoví základní parametry podnikání ve formě garancí podstatných ekonomických veličin, (ii) obsahuje zákonný příkaz regulátorovi postupovat způsoby, jež budou zmíněné garance šetřit. Z hlediska posouzení ústavní konformity napadených ustanovení, je významná podpora podnikatelům v oboru, garantující jednak výši, jednak stabilitu základních ekonomických veličin, zejména příjmu/výnosu při produkci elektřiny z obnovitelných zdrojů. Základními právními instrumenty těchto garancí jsou (a) výše výkupní ceny při povinném výkupu, nebo (b) zelené bonusy (c) zaručená stabilita výkupních cen.
17. Podporu podnikatelům v oboru energetiky z obnovitelných zdrojů představovalo též dříve kodifikované osvobození od daně z příjmu pro fyzické osoby (ust. § 4 odst. 1, písm.d/ zákona č. 586/1992 Sb. o dani příjmu) a právnické osoby (ust. § 19 odst. 1 písm.e/). Toto daňové osvobození se vztahovalo *„příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu bioplynu, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek, které stanoví obecně závazný právní předpis, zařízení na využití geotermální energie, a to v kalendářním roce, v němž byly uvedeny do provozu, a v následujících pěti letech“*. Jde o koncept daňových prázdnin, osvědčující setrvalý zájem zákonodárce na podpoře podnikání v oboru energetiky z obnovitelných zdrojů.
18. Výkupní cena je z hlediska právní regulace cenou garantovanou, neboť zákonným kritériem je taková výše výkupní ceny, aby bylo dosaženo nejméně patnáctileté návratnosti investice producenta při průměrných technických i ekonomických parametrech produkce (ust. § 6 odst. 1 b)1. zákona), ale i zachování výše výnosů po tuto dobu (ust. §6 odst. 1 b)2. zákona). Výše výkupní ceny nesmí meziročně klesat více než o 5%.
19. Zelený bonus. Dle ust. § 2 d) zákona je *zeleným bonusem finanční částka navyšující tržní cenu elektřiny a hrazená provozovatelem regionální distribuční soustavy nebo přenosové soustavy výrobcí elektřiny z obnovitelných zdrojů, zohledňující snížené poškození životního prostředí využitím obnovitelného zdroje oproti spalování fosilních paliv, druh a velikost výrobního zařízení, kvalitu dodávané elektřiny*. Jde o příplatek k tržní (průměrné) ceně elektřiny z obnovitelných zdrojů, stanovený předem a zohledňující i riziko s tímto modelem podpory spojené.
20. Lze shrnout, že podpora podnikatelů v oboru, zaručená zákonem č.180/2005 Sb., je zákonem dovedena do té míry, že z konstrukce jejích základních instrumentů (zaručená výkupní cena či nárok na prémii – zelený bonus) plyne nárok producenta, tedy relativní soudně vymahatelné právo v soukromoprávním smyslu tohoto pojmu. Podnikatel, za splnění zákonných podmínek má nárok na (i) odebrání elektřiny distributorem a současně (ii) na výkupní cenu ve výši, jež zachová jeho výnosy po dobu patnácti let a současně aby jeho investice byla

návratná nejdéle do patnácti let nebo (iii) na příplatek – zelený bonus do průměrné tržní ceny.

21. Zákon č.180/2005 Sb. tedy garantoval výkupní ceny/výnosy na příštích 15 let a omezil meziroční pokles výkupních cen, či prémie – doplatek k ceně, docilované na trhu. Šlo mimo jiné o vytvoření podmínek pro bankovní financování tohoto – zákonodárcem preferovaného – způsobu získávání elektrické energie.

Novelizace

22. Zákonná úprava, provedená zákonem č.180/2005 Sb. (dále „zákon“) a zákonem č.586/1992 Sb. o dani z příjmu, byla podrobena v roce 2010 kvapným novelizacím, jež směřují bezvýjimečně proti shora uvedenému záměru EU i českého zákonodávce, neboť kodifikovanou podporu výrobcům energie z obnovitelných zdrojů zprvu zužují a omezují, posléze (zákon č.402/2010 Sb.) eliminují, neboť oproti ní staví svévolně další dodatečné fiskální povinnosti výrobců. Současný stav právní úpravy již nepředstavuje podporu tomuto oboru, ale prohibitivní soubor ad hoc diskriminačních zákonných opatření. Pro kontext tohoto návrhu se považuje za účelné podstatu těchto novel zjednodušeně podat.
23. Zákon č.137/2010 Sb. koriguje a omezuje znění dosavadního ust. § 6 odst. 4 zákona (zaručený meziroční pokles výkupních cen nejvýše na 95% předchozí) tak, že...*„se nepoužije pro stanovení výkupních cen pro následující kalendářní rok pro ty druhy obnovitelných zdrojů, u kterých je v roce, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 11 let“*; s tím, že poprvé se nového znění užije při stanovení výkupních cen pro zdroje uváděné do provozu v roce 2011.
24. Zákon č.330/2010 Sb. pak omezil podporu ve dvojím směru. Novým zněním zákona vyloučil podporu pro výrobce, jež nesplňují kritérium výroby *„elektriny na území České republiky připojených do elektrizační soustavy České republiky přímo, prostřednictvím odběrného místa nebo prostřednictvím jiné výroby elektriny připojené k elektrizační soustavě České republiky...“*. Novým zněním ust. § 3 odst. 5 zákona pak vztáhl podporu u producentů elektriny vyrobené využitím energie slunečního záření pouze *„na elektřinu vyrobenou ve výrobně elektriny s instalovaným výkonem výroby do 30 kWp, která je umístěna na střešní konstrukci nebo na obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru“*.
25. Zákon č. 346/2010 Sb. krom změny režimu odpisů především v čl. II. bod 2 (zrušuje se jím ust. § 4 odst. 1 písm. e) a § 19 odst. 1 písm. d) zákona o dani z příjmu) zrušil osvobození od daně z příjmu *„... příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektriny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie (dále jen "zařízení"), a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech*.
26. Zákon č. 402/2010 Sb. pak nejen původní podporu podstatně zeslabil, ale doplněním dalších prohibitivních fiskálních instrumentů do zákona č.180/2005 Sb.

a zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí zatížil výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů na samu mez ekonomické existence.

27. Napadená zákonná ustanovení představují jednak nové ustanovení zákona č. 180/2005 Sb. a novelu zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí, vztaženou k podnikatelům v oboru obnovitelných zdrojů, jakož i zrušení daňových prázdin, jimiž se se zpětnou účinností podstatně mění podmínky, zaručené zákonem č. 180/2005 Sb. ve znění do účinnosti napadeného zákona a zákonem o dani z příjmu.
28. Adresáti novel byli vystaveni zásahu do své důvěry v zákon a legitimního očekávání v záruky, jež obsahuje. Níže bude dovozována iracionalita a extrémnost napadených ustanovení zákonů, k čemuž je kontextem i legislativní proces, jemuž byly podrobeny. I ten se považuje za extrémní.
29. Výše zmíněné novely byly uveřejněny ve Sbírce zákonů dne 20. 5. 2010 resp. 8., 28. a 30. 11. 2010. Zákon č. 346/2010 Sb. byl projednán v režimu legislativní nouze, což samo legislativní proces diskvalifikuje. Sněmovní většina odůvodnila přilehavost stavu legislativní nouze poukazem k ust. § 99 zákona č. 90/1995 Sb. (o jednacím řádu Poslanecké sněmovny) tím, že „státu hrozí značné hospodářské škody“ (ust. § 99 odst. 1 zákona). Předpoklad, že by účinnost (existence) platného zákona mohla být příčinou bezprostřední rozsáhlé škody, zjevně pojmově vybočuje z režimu legislativní nouze. Pro jeho vyhlášení nebyly dány podmínky
30. U posléze zmíněné novely byly extrémně zkráceny zákonné lhůty k projednání mezi čteními v Poslanecké sněmovně. Legislativní proces poskytl tedy poslancům podmínky na samé hranici možnosti předlohu věcně projednat. Stejně tak, nakořl jde nesporně o vládní iniciativu, byla ignorována pravidla vládní legislativy a věc předložena bez projednání Legislativní radou vlády.
31. Tím spíše bylo zasaženo do oprávněného očekávání adresátů zákona, vůči nimž byla uzákoněna masivní změna regulace jejich podnikání kvapně, bez náležitého projednání a téměř jednorázově, bez jakékoli rozumné legisvakance.
32. Ústavní soud se vícekrát zabýval legislativním procesem Parlamentu, mezemi práva podávat pozměňovací návrhy, včetně „přílepků“ a vyslovil v této souvislosti závěr, že má li legislativní proces dopad na konzistentnost a srozumitelnost zákona, odporuje materiálnímu pojetí právního státu (Nález sp. zn. Pl. ÚS 77/06).

Věcná podstata novelizací

33. **Odvody.** Novela provedené zák. č. 402/2010, v ust. § 7a zákona (*Předmět odvodu z elektřiny ze slunečního záření*) shora uvedené podmínky nemění, ale právní úpravu doplňuje způsobem a legislativní technikou, známou ze systémů plánovaného hospodářství, odvodem. Jeho principem je zatížení poplatníka (výrobce) povinností odvedení části zaručené výkupní ceny státu (na čemž nic nemění), že plátcem je provozovatel přenosové či distribuční soustavy: „*Předmětem odvodu za elektřinu ze slunečního záření (dále jen „odvod“) je elektřina vyrobená ze slunečního záření v*

období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010“. Výše odvodu je stanovena 26% z výkupní ceny (bez DPH) a 28% zeleného bonusu.

34. Je elementární, že ačkoli zůstává režim podpory zachován, dodatečně uzákoněným odvodem z výnosu/zaručené výkupní ceny (tedy bez ohledu na náklady), a to ve zcela podstatné výši, dochází k zásadní změně v ekonomice oboru, a to jen vůči vymezené skupině adresátů této úpravy. Neobvyklá legislativní technika záměru má ten následek, že zákon v novelizovaném znění *současně* zachovává původní zákonné garance výkupní ceny, tedy zcela určitou návratností investice výrobce (ustanovení Hlavy II. nebylo jakkoli dotčeno), ale *současně*, jiným zásahem garantovanou cenu snižuje o výši odvodu dle Hlavy III. zákona. Obě tyto části zákona v současném znění jsou v nepřekonatelném rozporu.
35. Povolenky. Zjednodušeně: nově se uzákoňuje daňový režim bezúplatných povolenek, jejichž poskytnutí je *zpětně* prohlášeno za dar a tím včleněno do režimu daně darovací, přičemž základem daně je tržní cena povolenky, pro jejíž stanovení zákon neposkytuje jediné věcné kritérium a k jejímuž stanovení se stanoví působnost exekutivě.
36. Zrušení daňových prázdnin. Do účinnosti napadené novely zákona o dani z příjmu bylo účinné osvobození do daně příjmy z provozů výrobců energie z obnovitelných zdrojů po dobu pěti let.
37. Napadené změny zasahují do práv a povinností dotčených adresátů zákonné podpory se zpětnou účinností, přičemž v případě daně darovací jde patrně o retroaktivitu pravou a v případě odvodů jde o retroaktivitu nepravou, avšak vzpírající se pravidlům pro její užití v právním státě.

V. K důvodům návrhu

38. Navrhovatelé mají zato, že při posouzení ústavní konformity napadených ustanovení nutno vyjít z ústavní definice českého státu jako státu demokratického a právního a z ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu, jež základní náležitosti demokratického a právního státu interpretuje. Vycházejí z téhož, mají zato, že je třeba tento pojem chápat jako ve smyslu liberálním a demokratickým.
39. Základními východisky je jednak nezměnitelnost a interpretační význam jejich základních idejí, hodnotových principů, jednak význam a hodnota individua. Jejich ochrana je vztahována k základnímu účelu a smyslu státu. V jednom z prvních nálezů staví Ústavní soud prve uvedený princip do protikladu s pozitivistickým pojetím státu, hodnotově neutrálním a v tomto srovnání nachází základní pojmový rozdíl a tudíž charakteristiku státu, jenž se definuje jako stát demokratický a právní, (sp. zn. Pl. ÚS 19/93 ze dne 21. 12. 1993), cituje se: „... *zformuloval k interpretaci a chápání imperativu nezměnitelnosti materiálního jádra Ústavy zásadní teze: "Právněpozitivistická tradice ... odhalila ... v pozdějším vývoji vícekrát své slabiny. Ústavy konstruované na těchto základech jsou hodnotově neutrální: tvoří institucionální a procesní rámec, naplnitelný velmi odlišným politickým obsahem, protože kritériem ústavnosti se stává dodržení*

kompetenčního a procesního rámce ústavních institucí a postupů, tudíž kritérií formálně-racionální povahy. ... České právo není založeno na svrchovanosti zákona. Nadřazenost zákonů nižším právním normám neznamená ještě jejich svrchovanost. Dokonce ani ve smyslu rozsahu zákonodárné kompetence v rámci ústavního státu nelze hovořit o svrchovanosti zákona. V pojetí ústavního státu, na kterém je založena Ústava České republiky, není právo a spravedlnost předmětem volné dispozice zákonodárce a tím ani zákona, protože zákonodárce je vázán určitými základními hodnotami, jež Ústava prohlašuje za nedotknutelné. Ústava České republiky např. v čl. 9 odst. 2 stanoví, že změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřipustná. Tím jsou konstitutivní principy demokratické společnosti v rámci této Ústavy postaveny nad zákonodárnou kompetenci a tím, ultra vires! Parlamentu. S těmito principy stojí a padá ústavní stát. Odstranění některého z těchto principů, provedené jakýmkoli, byť i většinovým anebo zcela jednomyslným rozhodnutím parlamentu, by nemohlo být interpretováno jinak, než jako odstranění tohoto ústavního státu jako takového."

40. Toto pojetí pak soustavně frekventuje ve své rozhodovací praxi a opakovaně podává další hledisko, spočívající v principu hodnoty individua, kupř. I. ÚS 420/09: „Z požadavku uznání absolutní hodnoty jednotlivce, který stojí v samotném základu moderních liberálních demokracií, pak vyplývá celá orientace fungování státu a státní moci. Protože účelem fungování státu a státní moci je bezpochyby v první řadě zajištění respektu k právům a svobodám jednotlivce, musí být koncept právního státu adekvátně vykládán.
41. Na tomto základě Ústavní soud dochází v témž nálezu k onomu výkladu pojmu právního státu, spočívajícímu především na vlastnostech jeho regulačního systému, jimiž jsou zákaz mocenské libovůle a předvídatelnost práva, jež zajistí jeho přijetí a aplikovatelnost a je základem právní jistoty: „...I dnes se princip právního státu váže na formální charakteristiky, které právní pravidla v daném právním systému musí vykazovat, aby je jednotlivci mohli vzít v potaz při určování svého budoucího jednání. Podle názoru Ústavního soudu mezi základní principy právního státu patří princip předvídatelnosti zákona, jeho srozumitelnosti a vnitřní bezrozpornosti. Princip předvídatelnosti práva jakožto důležitý atribut právního státu podstatným způsobem souvisí s principem právní jistoty a je nezbytným předpokladem obecné důvěry občanů v právo. Z charakteru právního státu lze dovodit i legitimní požadavek, že se každý může spolehnout na to, že mu státní moc dopomůže k realizaci jeho subjektivních nároků a nebude mu v jejich uplatnění bránit“. Jindy uzavírá (ÚS 2048/09): „Každá právní úprava proto musí vyjadřovat respekt k obecným zásadám právním (principům), jako je důvěra v právo, právní jistota a předvídatelnost právních aktů, které strukturují právní řád demokratického právního státu, resp. jsou z něj odvoditelné.....Zajištění autonomní sféry jednotlivce je nejspolehlivější zárukou individuální nezávislosti a lidské svobody“. Klade tedy na stát při výkonu státní moci významné nároky, odpovídající nezbytnosti obecné důvěry v náležitý výkon státní moci, kterou považuje za „základní atribut právního státu“ (IV. ÚS 298/09).
42. Z těchto východisek plyne pojetí základních práv v české ústavnosti a jejich místo v materiálním pojetí právního státu. Základ soudní ochrany těchto práv v tomto pojetí spočívá v tom, že tato práva působí přímo ve vztahu individua vůči státu,

horizontálně, avšak pro stát jsou též imperativem při ochraně těchto práv ve vztazích vertikálních. V judikatuře Ústavního soudu tato druhá vazba bývá vztahena výslovně vůči soudu, jenž je povinen v rozhodovací praxi chránit tato práva (ve vztazích vertikálních), ale i ve vztahu k moci zákonodárné; ani ta svými akty nemůže zasáhnout do základních práv; což je podstatou kontroly ústavnosti zákonů ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy. V nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 185/04 se formuluje „legitimní očekávání“ (že základní práva budou státem chráněna) jako základní právo a dodává se: „Funkcí soudů a justice obecně je poskytovat ochranu právům jednotlivce (čl. 90 Ústavy ČR), v materiálním právním státě pak ochranu i základním právům (čl. 4 Ústavy ČR)“.

43. Obecné pojetí ochrany základních práv je shodně formulováno i ve vztahu k právu vlastnit majetek (Pl. ÚS 34/09): „Garance vlastnického práva podle čl. 11 Listiny se sice bezprostředně týká toliko vztahu mezi jednotlivcem a veřejnou mocí, avšak kromě toho, že tato ustanovení zajišťují povinnost veřejné moci jednat tak, aby do vlastnického práva jednotlivce sama nezasahovala, zavazují veřejnou moc ve smyslu povinnosti poskytovat vlastníkovu ochranu v případě, kdy je jeho vlastnické právo rušeno či omezováno ze strany třetích subjektů“.
44. Shrnuje se tedy: Pojetí hodnoty jednotlivce jako nejvyššího principu ústavního systému plyne v pojetí základních individuálních práv jako základního smyslu a funkce státu. Jednotlivec ve vztahu ke státní moci má pak nárok vůči státu, aby ten svými akty (kterékoli z mocí) je nejen šetřil, ale aby se na ochranu těchto svých práv v provozu svého státu mohl spolehnout; má nárok, a stát odpovídající povinnost, aby choval ke státu důvěru a spolehl se na jeho ústavní sebedefinici do budoucna; aby mohl předvídat právní i sociální následky svého jednání. Jen takové jednání státu je způsobilé budovat důvěru v mocenské akty státu a tato důvěra je pojmovou náležitostí právního státu.
45. Z téhož plynou ústavní požadavky k výkonu moci zákonodárné a k povaze právních norem. Je zákonitým následkem shora uvedeného, že ústavní soud nespátřuje v právním řádu země jen soubor norem a jeho smysl jen v regulaci. Vidí v právním řádu též svého druhu civilizační hodnotu (Ústavní soud sp. zn. Pl. ÚS 77/06 ze dne 15. 2. 2007 (N 30/44 SbNU 349; 37/2007 Sb.): *„Zákon ve formálním smyslu nelze v materiálním právním státu chápat jako pouhý nosič nejrůznějších změn prováděných napříč právním řádem. Materiálně nazývaný právní stát naopak vyžaduje, aby zákon byl jak z hlediska formy, tak co do obsahu předvídatelným konzistentním pramenem práva.“*, a hledá pro něj adekvátní charakteristiku; proto má jít o soustavu norem obecné povahy, působící do budoucna („...*Jak plyne z judikatury Ústavního soudu, porušení principu obecnosti zákona spadá do rámce nepřijatelného narušení právního státu (Nález sp. zn. Pl. ÚS 27/09)*“). Tato povaha právních norem je podstatnou, tudíž nezměnitelnou náležitostí demokratického a právního státu.
46. Zmíněné pojetí právního státu, vede kromě požadavku obecnosti právních norem, též k přesvědčivému odmítnutí zpětné účinnosti právních norem. Je vícekrát judikováno Ústavním soudem, že princip důvěry v právo je podmínkou právní jistoty a atributem právního státu, jenž „zahrnuje zákaz retroaktivity právních norem, resp. jejich retroaktivního výkladu. Jestliže tedy někdo jedná v důvěře v nějaký zákon, nemá být v této své důvěře zklamán.“ (Nález sp. zn. IV. ÚS 215/94).

47. Ústavní soud se ústavností retroaktivity zabýval zásadně v Nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/96, kde se přiklonil k definici pojmu „Pravé zpětné působení nového zákona jest tu jen tehdy, když působí i pro dobu minulou... Nepravé zpětné působení ... tu jest, když nový zákon nařizuje, že ho má být užito i na staré právní poměry již založené, ale teprve od doby, kdy počíná působnost nového zákona anebo od doby ještě pozdější.“ (E. Tilsch, *Občanské právo. Obecná část*, Praha 1925, s. 75 -78)“. Z citovaného nálezu plyne dále, že pravá retroaktivita je nepřípustná zásadně s odůvodněnými výjimkami, nepravá retroaktivita pak přípustná, avšak taktéž s výjimkami. Řešení tkví ve vážení kolidujících ústavních principů a hledání proporcionality. „Je věci zvažování v kolizi stojících ústavněprávních principů. V této souvislosti právní teorie na adresu nepravé retroaktivity konstatuje, že tato je "zásadně přípustná; i ona může ale být ústavněprávně nepřípustnou, jestli je tím zasaženo do důvěry ve skutkovou podstatu a význam zákonodárných přání pro veřejnost nepřevyšuje, resp. nedosahuje zájem jednotlivce na další existenci dosavadního práva.“ (B. Pieroth, *Rückwirkung und Übergangsrecht. Verfassungsrechtliche Maßstäbe für intertemporale Gesetzgebung*, Berlin 1981, s. 380-381)“. Obecnou nepatřičnost zpětné účinnosti zákonů však Ústavní soud exponuje důsledně. V zásadním nálezu pléna sp. zn. Pl. ÚS 27/09 shrnuje Ústavní soud vlastní judikaturu poukazem k nálezům dosavadním, včetně shora citovaného (Pl. ÚS 21/96; Pl. ÚS 35/08; Pl. ÚS-st 27/09) a opětovně formuloval, že "k základním principům vymezujícím kategorii právního státu patří princip ochrany důvěry občanů v právo a s tím související princip zákazu zpětné účinnosti právních norem.
48. Navrhovatelé předešlou, že podle jejich názoru je třeba ještě striktněji posuzovat retroaktivitu v oblasti daňové. Je tomu tak proto, že právě v daňovém zákonodárství je ústavní kontrola omezená, neboť k zásahům do práva vlastnit majetek je tradičně a výsostně povolán zákonodárce. Ústavní soud se k ústavní kontrole i těchto norem hlásí, nicméně dodává (Pl. ÚS 29/08), že „..... Posuzovat protiústavnost daní z hlediska tří základních funkcí daní a daňového systému, a to funkce alokační, distribuční a stabilizační (1) náleží do kompetence demokraticky zvoleného zákonodárce. Pokud by k němu Ústavní soud přistoupil, vstupoval by do pole jednotlivých politik, jejichž racionalitu nelze z hlediska ústavnosti dost dobře hodnotit. Efektivitu daní Ústavní soud rovněž zpravidla nepřezkoumává...“. Níže navrhovatelé podají své stanovisko, že napadená ustanovení zákona nevyhovují těm ústavním hlediskům, z nichž je kontrola ústavní konformity daňových zákonů přípustná.
49. Jako základní právo je chráněno i právo vlastnit majetek a pokojně jej užívat. Je již notorické, že je v české ústavní i evropské soudní praxi vykládáno extenzivně s přihlédnutím k článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Součástí tohoto práva je i legitimní očekávání nabytí majetku. V praxi Evropského soudu pro lidská práva jsou napříště citována rozhodnutí soudu ve věci *Beyeler vs. Itálie*, či *Broniowski vs. Polsko* a obdobně v praxi Ústavního soudu: **IV. ÚS 167/05** : „Pojem "majetek" může zahrnovat jak existující majetek, tak majetkové hodnoty, včetně pohledávek, na jejichž základě stěžovatel může tvrdit, že na jejich splnění má přinejmenším legitimní očekávání (esperance légitime/legitimate expectation). S ohledem na čl. 1 odst. 2 Ústavy ČR jsou obecné soudy povinny zohlednit i právní názor ESLP. Avšak Ústavní soud konstatuje, že princip ochrany legitimního očekávání je pevně svázan s principy právního státu a plyne tedy z čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR. Ústavní soud považuje za vhodné připomenout, že sociální filosofie došla k závěru, že jsou-li nejisté hranice legitimních očekávání založených na zákonu, je nejistá i svoboda - srov. např. Rawls, J., *Teorie*

v odvodovém období, jež je měsíční. Sazba odvodu činí 26% výkupní ceny a 28% zeleného bonusu. Odvod je příjmem státního rozpočtu.

54. Dle čl. II. bod 2: „Za odvodová období měsíců leden a únor 2011 je plátce odvodu povinen odvést odvody a podat vyúčtování odvodu podle § 7g zákona č. 180/2005 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ve lhůtě pro odvedení odvodu a podání vyúčtování za odvodové období březen 2011“.
55. Předeseílá se, že z hlediska platného daňového systému je institut odvodu ve shora popsaném smyslu anachronismem. Pokud je ještě užíván, pak okrajově především k sankčním či prohibitivním účelům, což by rozhodně neměl být účel odvodu podle napadených ustanovení zákona č.180/2005 Sb. V systému českého práva byly odvody, představující dříve účelový instrument k odčerpávání finančních prostředků státním podnikům, nahrazeny daní, jako účelově neurčenou platbou fisku, nahrazeny daňovou reformou v roce 1992.
56. V napadené části zákona shledávají navrhovatelé (i) extrémnost a libovůli zákonodárce, rozpor s principem rovnosti dle čl. 1 a 3 Ústavy a zásah do základních náležitostí demokratického a právního státu dle ust. Čl. 9 Ústavy, (ii) zásah do práva vlastnit majetek dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod, jakož i čl. 17 odst. 1 Listiny EU, resp. právo na ochranu proti zásahu do pokojného užívání majetku dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, (iii) zásah do svobody podnikání dle ust. Čl. 26 Listiny.
57. Extrémnost a svévolnost právní úpravy. Dle čl. 11 odst. I Listiny základních práv a svobod odst (1) každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dle odst. 5 pak daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.
58. Jak uvedeno shora ukládání daní je tradiční pravomocí zákonodární moci a základním instrumentem politické moci, nesoucí s sebou především politickou odpovědnost. Jako významný zásah do vlastnického práva poplatníků se však musí dít s šetřením základních individuálních práv a zásady přiměřenosti a racionality a musí se dít ve veřejném zájmu. Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 29/08 shledává veřejný zájem „jehož podstata v případě daní spočívá ve shromažďování finančních prostředků na zabezpečování různých typů veřejných statků“. Tamtéž však dodává: „Tento účel zdanění ale není jediný; daňový zásah do majetkové a právní sféry jednotlivce nabývá na ospravedlnění právě rovnoměrností rozdělení těchto břemen“. Proto stanoví hlediska ústavního přezkumu s důrazem na zásadu – modifikované - proporcionality a explicitně vyslovuje zákaz „extrémní disproportionality ve spojení s kritérii, která vyplývají z ústavního principu rovnosti“. A to tak, „aby zákonodárce nemohl stanovit jako předmět zdanění zcela iracionálně zvolené jednání, konání nebo chování osob, neboť tímto svým postupem by se dopustil zjevného, resp. svévolného porušení ústavního principu rovnosti“.
59. Z těchto východisek přistupuje k pojmu veřejného zájmu Evropský soud pro lidská práva, jenž shledává podobně volnost (národního) zákonodárce ve věci formulace veřejného zájmu. Uvádí to ve věci *ZICH A OSTATNÍ proti ČESKÉ REPUBLICĚ* (stížnost č. 48548/99) 8. července 2006: „Soud usuzuje, že díky přímé znalosti společnosti

spravedlnosti, Praha, Victoria Publishing, 1995, str. 145). Ochrana legitimního očekávání je integrální součástí vlády práva.

50. Tento princip Ústavní soud setrvale respektuje a činí základem svých úvah i při posuzování ústavnosti zákonů, kupříkladu v následujícím případě zákona, jenž porušil jednak princip rovnosti před zákonem, jednak zasáhl do oprávněného očekávání nabytí majetku (Nález Ústavního soudu sp. zn. **Pl. ÚS 2/02**): „*Novela občanského zákoníku, provedená částí druhou čl. II. zákona č. 229/1991 Sb., porušila jeden ze základních principů právního státu, a to princip právní jistoty a důvěry v právo, jak vyplývá z čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR. Tím, že zákonodárce změnil pravidla prakticky den před uplynutím lhůty stanovené pro nabytí práva, rezignoval na svou morální povinnost jít příkladem v respektování práva. Zásah zákonodárce vykazuje silné znaky svévole. Takový postup narušuje důvěru v právo, která je jedním ze základních atributů právního státu. Postup zákonodárce neodpovídal základním principům právního státu, mezi které patří zásada předvídatelnosti zákona, jeho srozumitelnosti a zásada jeho vnitřní bezrozpornosti. Shora popsaným postupem zákonodárce došlo rovněž k porušení článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Dotčené subjekty totiž, v souladu s právní úpravou zakotvenou v § 879c ObčZ, od 1. července 2000 až do 30. června 2001 předpokládaly, že jim nazítří, tj. 1. července 2001, vznikne vlastnické právo k pozemkům, které až dosud trvale užívaly. Napadená novela změnila rovnost dotčených subjektů, která trvala až do 30. 6. 2001, v nerovnost mezi jednotlivými skupinami těchto subjektů. Tato nerovnost neodpovídá žádnému veřejnému zájmu. Zájem na zvýhodnění jedné skupiny subjektů a současné znevýhodnění skupiny druhé za situace, kdy všechny subjekty stály na stejné startovací čáře, stanovené § 879c ObčZ, takovýmto veřejným zájmem být nemůže. Takto zaváděnou nerovnost, o níž nelze konstatovat, že by odpovídala veřejnému zájmu, hodnotí Ústavní soud jako porušení čl. 1 Listiny základních práv a svobod, vyjadřujícího zásadu rovnosti v právech“*
51. Stejně jako má naznačené pojetí mocenských omezení státu a povahy právního řádu tradici v praxi Ústavního soudu, má opačné pojetí tradici v pojetí politických státních mocí. Ty, bez rozdílu ve svých programových intencích, mají tendenci chápat výkon státní moci včetně zákonodárné jako manažerskou regulaci, v podstatě neomezenou a odůvodňovanou pouze veřejným zájmem, jenž však nezřídkda supluje náležitý výkon státní správy.
52. Konsekventním následkem uvedeného pojetí výkonu státní moci a jeho mezí je pak závěr, že napadené právní úpravy jsou v rozporu s českým ústavním pořádkem. Jsou nepřipustně retroaktivní, zasahující do práva vlastnit majetek a pokojně jej užívat a představují zásah do ústavního principu rovnosti a svobody podnikání.

VI. Zákon č.180/2005 sb., ve znění čl. I., bod 2 (nová hlava III. zákona) a čl. II., bod 2 zákona č. 402/2010 Sb.:

53. Dle čl. I., bod 2. jsou výrobci energie *ze slunečního záření* označeni za poplatníky odvodu; plátcem jsou provozovatelé přenosových či distribučních soustav; jsou povinni odvod vybrat nebo srazit ze základu odvodu. Základem odvodu je částka bez daně z přidané hodnoty hrazená plátcem odvodu formou výkupní ceny nebo zeleného bonusu poplatníkovi odvodu za elektřinu ze slunečního záření vyrobenou

a jejich potřeb jsou vnitrostátní orgány v zásadě lépe povolány než mezinárodní soud k posouzení toho, co je ve „veřejném zájmu“. V systému ochrany vytvořeném Úmluvou přísluší v prvé řadě jim zabývat se existencí problému obecného zájmu, jenž by ospravedlňoval zřehnutí majetku. Z tohoto důvodu se jim zde dostává jistého prostoru k volné úvaze, stejně jako v jiných oblastech, na které se vztahují záruky Úmluvy. Navíc je pojem „veřejného zájmu“ velice široký již svojí podstatou. Zvláště rozhodnutí přijmout zákony týkající se zřehnutí majetku s sebou přináší obvykle zkoumání politických, ekonomických a sociálních otázek. Soud považuje za normální, že zákonodárce disponuje volností při rozhodování o ekonomické a sociální politice, a respektuje způsob, jakým koncipuje imperativy „veřejného zájmu“, **vyjma případů, kdy jeho rozhodnutí zjevně postrádá racionální základ** (Pressos Compania Naviera S. A. a ostatní proti Belgii, rozsudek ze dne 20. listopadu 1995, série A č. 332, § 37-38; Broniowski proti Polsku [velký senát], č. 31443/96, § 149, ESLP 2004-V (zvýrazněno navrhovatelem)).

60. Uzavírá se: „Stát může rozhodnout, že jedné skupině poskytne méně výhod než jiné, nesmí však postupovat libovolně a z jeho rozhodnutí musí být patrné, že tak čini ve veřejném zájmu“ (náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/02). Suverenita zákonodárce při ukládání daní je omezena hledisky veřejného zájmu, přiměřenosti a racionality (ve shora citovaném smyslu) a zákazem nerovnosti (rozložení daňového břemene), tudíž svévole zákonodárce při zásahu do tohoto principu. Ještě jinak řečeno, Ústavní soud „zasáhne až tehdy, dojde-li k omezení vlastnického práva v intenzitě tzv. rdousícího efektu, anebo dojde-li k porušení principu rovnosti, v jeho akcesorické (zde v návaznosti na další základní práva) nebo neakcesorické podobě“.
61. Považuje se za notorické, že podpora zákonem č. 180/2005 Sb. vedla k prudkému rozvoji podnikání v tomto oboru energetiky (míněno získávání energie ze slunečního záření) a stejně tak, že podnikatelské projekty jsou financovány z bankovních úvěrů. Ty byly konstruovány právě s ohledem k zákonem zaručeným ekonomickým parametřům: výše výkupní ceny (bez odvodů), délka podpory, osvobození od daně z příjmu po dobu pěti let.
62. Odvodu jsou podrobeny (zaručené) výkupní ceny a zelený bonus, jež představují základ odvodu a současně jediný příjem poplatníka z podnikání, v jehož rámci může dosahovat zisku jako podnikatel, ale zejména jde o jediný zdroj financování nákladů podnikání včetně úvěrových. Kontextem téhož je napadené ustanovení zákona o dani z příjmu, zrušující osvobození od daně na dobu pěti let od uvedení výrobního zařízení do provozu. Bez ohledu k tomu, výše odvodu, 26 resp. 28% ze základu – docílené ceny za produkci je extrémní a sama o sobě zcela nepochybně vyvolá u poplatníka jako podnikatele „rdousící efekt“ (náleží, citováno shora). Bezpečným je závěr, že přinejmenším napadeným zásahem do zaručených parametrů podnikání dojde k následku, „že podnikatelská činnost po značné (několikaleté) časové období ztratí jakýkoliv smysl“ (náleží pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/03 k výši sankce ve stavebním řízení).
63. Nerovnost před zákonem ve smyslu ust. čl. 1 Listiny i čl. 26 je shledávána zejména v tom, že novelá č. 402/2010 Sb. zatížila povinností platit odvod za elektřinu vyrobenou ze slunečního záření v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013 ty výrobce solární energie, jejichž výrobní byly uvedeny do provozu od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. Ti výrobci, jež uvedli výrobní do provozu ode dne účinnosti zákona

180/2005 Sb., či dříve, tedy od roku 2005 do 31. 12. 2008, odvodem zatížení nejsou.

64. Nerovnost spočívá i v tom, že odvodové zátěži jsou podrobeni pouze někteří, svévolně vybraní producenti solární energie (shora), ale nikoli výrobci energie z jiných obnovitelných zdrojů; ti poplatníky odvodu nejsou.
65. Selekce při zatížení poplatníků odvodu je bezdůvodná a svévolná, především nepodložená veřejným zájmem. Celé průmyslové odvětví v oboru produkce energie u obnovitelných zdrojů, stojící na *těže startovní čáře* (citovaný nálezn sp. zn. Pl. ÚS 2/02), bez jakéhokoli vztahu k veřejnému zájmu (jímž není jen zájem fiskální) libovolně rozděleno na skupiny podnikatelů, jímž je zákonná podpora poskytována a skupiny, jímž je odepřena.
66. Uvedené exponuje nerovný přístup zákonodárce i k právu podnikat ve smyslu ust. čl. 26 Listiny. Ústavní soud dovodil (IV. ÚS 27/09), že i podústavní právní úprava některých ústavních práv, jež nemají povahu přímého veřejného práva, působícího „*přímo pouze mezi jednotlivcem a veřejnou mocí*“, jsou založena na základních ústavních právech a tak třeba je vyložit. Tak je tomu v případě úpravy nekalé soutěže, cituje se: „*Úprava nekalé soutěže, jak je provedena v obchodním zákoníku, je navázána zejména na ustanovení čl. 26 Listiny základních práv a svobod, které zaručuje svobodné podnikání. Toto ustanovení přímo chrání jednotlivce toliko před zásahy ze strany veřejné moci, avšak ovlivňuje i výklad zákonné úpravy, která má sloužit k ochraně podnikatelské činnosti před škodlivými zásahy jednotlivců (tj. v horizontální rovině). Svévolné zatížení některých skupin odvodem třeba tudíž chápat jako nekalosoutěžní zásah zákonodárce do svobody dotčených ve smyslu ust. čl. 26 Listiny.*“
67. *Právo pokojného užívání majetku*. Jak uvedeno shora, platí, že předmětem ústavní ochrany ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod je jednak stávající majetek, jednak legitimní očekávání jeho nabytí.
68. K argumentaci, podané shora a odkazům na judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva se dodává: Právě legitimnost, oprávněnost takového očekávání je zásadním kritériem a předpokladem ústavní ochrany majetkového očekávání. Rozsudek senátu ve věci GLASER proti České republice ze dne 14. 2. 2008; (stížnost č. 55179/00) konstatuje porušení 1. Dodatku k Úmluvě a uvádí: „*Článek 1 Protokolu č. 1 platí pouze pro existující majetek. Budoucí právo tak může být považováno za „majetek“, pouze pokud již bylo nabyto nebo pokud je předmětem pohledávky, která je určitá. Ani naději na uznání vlastnického práva, které dotyčná osoba nemá možnost reálně vykonávat, nelze pokládat za „majetek“ a stejně je tomu tak v případě podmíněné pohledávky, která zaniká nesplněním podmínky (viz Gratzinger a Gratzingerová proti České republice (rozh.) [velký senát], č. 39794/98, § 69, ESLP 2002-VII). Nicméně ochrana poskytovaná článkem 1 Protokolu č. 1 se za jistých okolností může vztahovat i na „legitimní očekávání“, jehož předmětem je nabytí majetkové hodnoty. V případě že majetkový zájem má charakter pohledávky, lze předpokládat, že dotyčná osoba má „legitimní zájem“, jestliže má tento zájem dostatečný základ ve vnitrostátním právu, například je-li potvrzen ustálenou judikaturou soudů“.*

69. K rozumnému závěru o legitimitě majetkového očekávání v citovaném případě tedy stačila ustálená judikatura soudů. Uvedené jen zdůrazňuje, o co opodstatněnější, ba nezpochybnitelné je „očekávání“, založené na režimu a garancích platného zákona, jenž vychází z obecné shody Evropské unie na prioritě podpory energetické produkce z obnovitelných zdrojů a národního zákonodárce, jenž přímo v textu vyjadřuje imperativ „*zvyšování tohoto podílu (produkce energie z obnovitelných zdrojů na celkové produkci) po roce 2010*“. Prohibitivní novely režimu podpory byly přijaty Parlamentem právě v uvedeném roce.
70. Zde se třeba, mimo již uvedeného shora, vrátit k základním charakteristikám právního státu a opět zdůraznit, že důvěra v mocenské akty státu je jednak atributem jeho charakteru jako státu právního, jednak imperativem pro všechny nositele státní moci. Shora citovaný Nález Ústavního soudu I. ÚS 544/06: „*Důvěra jednotlivce v rozhodovací činnost orgánů státu, ať už jde o rozhodování orgánů moci zákonodárné, výkonné či soudní je jedním ze základních atributů právního státu. Snaha o nastolení stavu, kdy jednotlivec může důvěřovat v akty státu a v jejich věcnou správnost, je základním předpokladem fungování materiálního právního státu. Jinak řečeno, podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR) je princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrana dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, ať už v individuálním případě plynou přímo z normativního právního aktu nebo z aktu aplikace práva. Princip dobré víry působí bezprostředně v rovině subjektivního základního práva jako jeho ochrana, v rovině objektivní se pak projevuje jako princip presumpce správnosti aktu veřejné moci*“.
71. Adresátům zákona č. 180/2005 Sb. se dostalo ze strany státní moci nanejvýš významného ujištění, že mohou očekávat nabytí majetku v podobě výnosů z produkce energie v intencích režimu tohoto zákona, jenž neznal zatížení některých z nich odvodem ve smyslu napadené novely. Toto očekávání bylo legitimním očekáváním.
72. Shrnuje se: Zákon č.180/2005 sb., ve znění čl. I., bod 2 /nová hlava III. zákona) a čl. II., bod 2 zákona č. 402/2010 Sb., je v rozporu s principem rovnosti dle ust. čl. 1 a 3 Listiny, s právem vlastnit majetek spokojně jej užívat, nesvobodou podnikání dle ust. čl. 26 Listiny, jakož i odporuje podstatným náležitostem demokratického a právního státu dle ust. čl. 9 Ústavy.

VII. Ustanovení zákona č. 357/1992 Sb. ve znění čl. III. zákona č.402/2010 Sb.

73. Předmětem daně darovací je napříště „*bezúplatné nabytí povolenek na emise skleníkových plynů v letech 2011 a 2012 pro výrobu elektřiny v zařízení, které k 1. lednu 2005 nebo později vyrábělo elektřinu na prodej třetím osobám a ve kterém probíhá z. činnosti, na které se vztahuje obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, pouze spalování paliv (dále jen „bezúplatně nabytá povolenka“)* výrobcem elektřiny (ust. § 6 (nový) odstavec 8 zákona)“.
- Sazba daně darovací u bezúplatně nabytých povolenek činí 32 %.

74. Především se, že takové zdanění emisních povolenek je v rozporu s komunitárním právem, jež obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů upravuje. Ze Směrnice 2003/87/ES (čl.10) vyplývá pro členské povinnost zajistit (1) pro období počínající dnem 1.1. 2008 alokaci minimálně 90 % z celkového množství emisních povolenek zdarma a to (2) v souladu se *schváleným* národním alokačním plánem.
75. Národní alokační plán pro Českou republiku byl schválen Evropskou komisí rozhodnutím ze dne 26. 3. 2007 a byl následně přijat ve formě nařízení vlády č. 80/2008 Sb., o Národním alokačním plánu pro obchodovací období roků 2008 – 2012. Národní alokační plán nelze bez předchozího souhlasu Evropské komise měnit. Nelze tak zejména snížit bezplatnou alokaci povolenek na emise skleníkových plynů pod hranici 90 % z celkového množství emisních povolenek, ani, při absenci předchozího souhlasu Evropské komise, jakkoli měnit alokaci předpokládanou schváleným národním alokačním plánem. Tato Evropská komise explicitně uvedla již ve svém stanovisku MEMO/06/452 ze dne 29. 11. 2006, přičemž zřejmým důvodem je poskytnutí dostatečného prostoru provozovatelům dotčených zařízení k přizpůsobení se regulačnímu rámci.
76. Výše zmíněná směrnice je pro Českou republiku závazná (čl. 2 Přístupového aktu, čl. 10 Ústavy). Při respektování komunitární úpravy dále nelze ani diskriminovat mezi zařízeními, na které se režim obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů vztahuje..
77. Na komunitární úrovni zavedený systém obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů totiž naplňuje veřejný zájem na ochraně životního prostředí, kdy prostřednictvím ekonomických nástrojů podává přenesení negativních externalit (produkce skleníkových plynů) z provozovatelů určitých zařízení na subjekty odlišné od původce. Touto cestou jsou provozovatelé příslušných zařízení motivováni k jejich ekologizaci (nižší produkci skleníkových plynů), a to při vidině návratnosti příslušných modernizačních investic prostřednictvím nákladové úspory či dokonce výnosu z ušetřených povolenek na emise skleníkových plynů.
78. Provozovatelé zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů proto legitimně očekávají ochranu svých majetkových práv, která bude konzistentní s přijatým národním alokačním plánem pro období 2008 – 2012, a to zejména s přihlédnutím k plánovaným dlouhodobým investicím do ekologizace jimi provozovaných zařízení. To je v souladu s charakterem činností vykonávaných provozovateli dotčených zařízení, který je – v podobě poskytnutí dostatečného prostoru k přípravě na změnu v základních mantinelech pro výkon dané činnosti – respektován nejen nadnárodně zavedeným systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ale při aplikační praxi i jednotlivými státy, které se tohoto systému účastní. Všechny tyto činnosti jsou totiž charakteristické dlouhodobým cyklem obnovy zařízení, která je dána výší souvisejících investic. Proto jakýkoli neočekávatelný a v neracionálně krátké době aplikovaný významný zásah do podmínek, na jejichž základě tyto provozovatelé činí investiční rozhodnutí, vyvolává rdousící efekt, na který Ústavní soud v minulém rozhodovací praxi poukázal.

79. Svévolným zavedením zdanění povolenek na emise skleníkových plynů – v rozporu s legitimními očekáváními provozovatelů zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, při rezignaci na konzistentní přístup k veřejnému zájmu na ochraně životního prostředí a při absenci racionálního základu (uplatňuje se selektivní uplatnění fiskálního zájmu, aniž by činnost dotčených provozovatelů jakkoli souvisela s oblastí regulovanou zákonem č. 180/2005 Sb.) – se tudíž protiústavně zasahuje do chráněného práva vlastnit majetek.
80. Základem daně darovací je průměrná tržní hodnota povolenky na emise skleníkových plynů k 28. únoru příslušného kalendářního roku vynásobená počtem bezúplatně nabytých povolenek k výrobě elektřiny pro příslušný kalendářní rok.
81. Průměrnou tržní hodnotu povolenky na emise skleníkových plynů k 28. únoru příslušného kalendářního roku zveřejní *Ministerstvo životního prostředí* způsobem umožňujícím dálkový přístup.
82. Ústavní soud (shora) klade krom obecnosti a účinnosti do budoucna na právní normu též požadavek srozumitelnosti a vnitřní bezrozpornosti. Z veřejnoprávního hlediska je napadená právní úprava v rozporu se zákonem č. 526/1990 Sb. o cenách, i se zákonem č. 265/1991 Sb., jenž stanoví působnosti správních úřadů v oblasti cen, eventuálně se zákonem č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku. Není totiž zřejmo, co představuje nová působnost ministerstva „zveřejnit“ tržní hodnotu povolenky.
83. Má-li jít o ocenění tržní hodnoty povolenek, napadený režim se vymyká i zákonu o oceňování majetku, a současně nestanoví jakékoli kritérium pro stanovení tržní hodnoty povolenek ministerstvem. To by znamenalo, že nemá jít o zjištění hodnoty, ale její určení.
84. Povolenky nejsou extrakomerčním statkem, neboť jsou předmětem obchodu. V takovém případě cenová regulace představuje vždy zásah do vlastnického práva, a proto lze ceny regulovat pouze na základě zákona. Dle zákona č. 526/190 Sb. o cenách, ust. § 3 se regulací ceny rozumí zejména buď stanovení cen, nebo mezí, ve kterých mohou být sjednávány, dále usměrňování výše cen nebo i stanovení postupu při sjednávání. Právní formou stanovení ceny je rozhodnutí.
85. Dle čl. 79 (1) Ústavy „ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem“. Dle zákona č. 265/1991, ust. § 2c písm. a), vykonává působnost při uplatňování, regulaci, sjednávání a kontrole cen v oblasti energetiky Energetický regulační úřad. Právní formou stanovení ceny je rozhodnutí.
86. Působnost Ministerstvu životního prostředí v cenové oblasti nedává ani zákon č. 695/2004 Sb. (podmínky obchodování s povolenkami); jenž do působnosti ministerstva svěřuje pouze zveřejňovat *předpokládané* tržní hodnoty povolenek (ust. § 16 písm. j/); nikoli tedy určit jejich cenu pro účely daňové.
87. V napadeném případě není ze zákona zjistitelný především základ daně, odvozený od tržní hodnoty povolenky k 28. únoru příslušného kalendářního roku, neboť tržní hodnotu povolenky jako základ daně není kompetentní určit Ministerstvo

životního prostředí, neboť zákonnou působnost k tomu má Energetický regulační úřad.

88. Napadené ustanovení nelze chápat ani jako nepřímou novelu zákona o cenách či zákona č.265/1991 Sb. či zákona č. 695/2004 Sb., neboť zmíněné ministerstvo, bez ohledu k nedostatku působnosti v oblasti cen nemá tržní cenu povolenek stanovit rozhodnutím, ale pouze *zveřejnit*. Zveřejnění, jež se navíc předpokládá „způsobem, umožňujícím dálkový přístup“ není *rozhodnutím*, jímž se stanoví cena. Jde o rozpor s ústavní zásadou, že státní moc lze vykonávat jen na základě zákona a způsoby, jež zákon stanoví.
89. Vnitřní rozpornost normy je založena i užitými pojmy, jež zásadně kolidují s jejich soukromoprávním ustáleným obsahem. Právní podstata povolenek je výhradně veřejnoprávní; jde o autoritativní svolení v daném roce emitovat určité množství skleníkových plynů. Zákon č.695/2004 Sb. upravuje postup při vydávání povolení k emisím skleníkových plynů a rozhodování o jeho změnách, postup při vydávání a přidělování povolenek na emise skleníkových plynů a podmínky obchodování s nimi, podmínky hospodaření s jednotkami přiděleného množství, systém obchodování. Upravuje též působnost orgánů veřejné správy a sankce za porušení uložených povinností (ust. § 1 zákona).
90. Napadená ustanovení jsou však založena na principu ve veřejnoprávní sféře zcela vyloučeném; na soukromoprávním jednání osob soukromého práva, neboť dar je předmětem smlouvy darovací. Takovou (právní) osobou, je – a omezenou volní autonomii má – i stát, vystupuje li v občanskoprávních vztazích; nicméně v případě přidělování povolenek o občanskoprávní vztahy nejde. Povolenka se vydává na žádost, již se vyhoví rozhodnutím, účinným, pokud nabude právní moci (ust. § 5 odst. 5 zákona).
91. Předpoklad, že stát při výkonu státní moci, tedy při autoritativním rozhodování o právech a povinnostech třetích jedná soukromoprávně a bezúplatně převede majetek státu (kterým povolenky nejsou), koliduje i se zákonem č. 219/2000 Sb. o majetku státu, postrádá elementární logiky i ústavního podkladu.
92. Je li vyloučeno, že správní „rozhodnutí o povolení“ udělené ve smyslu ust. § 5 zákona, může být předmětem daru, je z ústavního hlediska svévolně podřadit zákonem pod pojem „dar“ ve smyslu občanského zákoníku a zákona o dani dědické, darovací a převodu nemovitosti.
93. Krom shora uvedeného, napadená ustanovení novely zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí představují případ retroaktivity pravé, neboť nová norma zdaňuje již vydané emisní povolenky, sice na léta 2011 a 2012, avšak pro výrobu elektřiny v zařízení, které vyrábělo k 1. lednu 2005 nebo později. Emisní povolenky bylo lze nabýt již v roce 2008
94. Tato úprava se především zcela vymyká kontextu právního řádu a ústavnímu požadavku na obecnost a srozumitelnost a určitost právních norem. Je ve zřejmém rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny, dle něhož daně mohou být stanoveny pouze zákonem, neboť taktéž podmínky, z nichž je seznatelná výše daně, musí být

stanoveny zákonem. Následkem mimo jiné je, že darovací daň nemůže být správně stanovena ani ve smyslu formálním ani materiálním („*Při vybírání daní nelze vycházet pouze z fiskálního zájmu státu, ale cílem musí být vybrání daně ve vyšší správně stanovené*“; Nález II.ÚS 2095/07). Jde o zřejmý rozpor s právem vlastnit majetek a pokojně jej užívat. Úprava je též v rozporu s ust. čl. 79 Ústavy, dle něhož působnost správního úřadu lze stanovit jen zákonem.

95. Mimo uvedené, jde o přímý rozpor s komunitárním právem, ted především s mezinárodními závazky České republiky dle čl. 10 Ústavy.

VIII. Ustanovení zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu ve znění čl. II. bod 2 zákona č. 346/2010 Sb.

96. Novela č. 346/2010 Sb. zákona o dani z příjmu zrušuje osvobození od daně z příjmu, stanovené zněním zákona ke dni účinnosti napadené novely tak, že, pokud jde o fyzické osoby „příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie (dále jen "zařízení"), a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech (ust. § 4 odst. 1 e/ zákona o dani z příjmu v tehdejší znění).
97. Pro případ právnických osob shodně upravovalo osvobození od daně z příjmu ust. § 19 odst. 1 písm. d) zákona v témž znění a osvobozovalo od daně „příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie (dále jen "zařízení"), a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech“.
98. Zrušení osvobození od daně bylo provedeno v čl. II., bodě 2 zákona č. 346/2010 Sb.: „Osvobození podle § 4 odst. 1 písm. e) nebo § 19 odst. 1 písm. d) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se naposledy použije za zdaňovací období, které započalo v roce 2010“.
99. Toto osvobození od daně z příjmu nesouviselo s rozhodnutím zákonodárce podpořit energetiku na bázi obnovitelných zdrojů z roku 2005, ale bylo poskytováno poplatníkům od daňové reformy v roce 1992 a zjevně sledovalo veřejný zájem, vyjádřený v Ústavě, totiž na závazku státu dle ust. čl. 7 Ústavy: „*Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství*“. Daňové osvobození v tomto směru tedy představuje stabilní zákonnou úpravu, opřenu o Ústavu, což implikuje, že jde i o stabilní součást právního vědomí adresátů tohoto právního režimu. To muselo být jen podpořeno již citovaným závazkem zákonodárce z roku 2005, jímž uzákoňuje ambici „*vytvořit podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny v České*

republiky ve výši 8 % k roku 2010 a vytvořit podmínky pro další zvyšování tohoto podílu po roce 2010”.

100. O této stabilní preferenci platí totéž, co uvedeno shora; byla součástí oprávněného očekávání adresátů zákona, kteří i na ní založili své podnikatelské plány v oboru energetiky z obnovitelných zdrojů. Zejména pro případ konstrukce bankovních úvěrů a splatnosti úroků z čerpaných prostředků jde o předpoklad zcela významný.
101. I pro tento případ platí, že adresáti zákona měli všechny důvody k důvěře ve stabilitu této fiskální podpory a její očekávání v budoucnu bylo legitimní. Krom toho, že bylo od počátku existence stávající daňové soustavy její součástí, bylo nově podpořeno přijetím zákona č.180/2005 Sb., a tam formulovaným cílem zákonodárce, totiž dosáhnout určitého podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě k roku 2010, ale i jeho dalšího zvyšování poté (ust. § 1 odst. 2 písm. d/ zákona).
102. Následkem napadené novely a způsobu jejího legislativního provedení, je tedy zásah do oprávněného očekávání poplatníků, ale stejně tak založení nerovnosti mezi jejími adresáty; kritériem je zde opět doba uvedení výrobního zařízení do provozu. Všichni adresáti založili podnikání na témž předpokladu a za účinnosti dosavadní úpravy; někteří využili osvobození plně, jiní zčásti, dalším je odepřeno.
103. Jde opět o libovůli zákonodárce, jenž mohl volit legisvakanci tak, aby poplatníci, zakládající podnikání kdykoli za účinnosti předchozí úpravy mohli rovně a po stejnou dobu požívat daňového osvobození.
104. I v tomto případě je zřejmé, že napadené ustanovení je vedeno intencí nejen pouze fiskální, ale i prohibitivní ve vztahu k podnikání v oboru, jemuž stále ještě poskytuje formální podporu nedotčeným zněním zákona č.180/2005 Sb.
105. Navrhovatelé shledávají napadená ustanovení zákona v rozporu s ústavně zaručeným právem vlastnit majetek dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod, jakož i čl. 17 odst. 1 Listiny EU, resp. právo na ochranu proti zásahů do pokojného užívání majetku dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, v rozporu s nezměnitelnými náležitostmi demokratického a právního státu dle ust. čl. 9 Ústavy, vyučujícími zpětnou účinnost zákona a svévlný výkon státní moci.
106. Shrnutí: Navrhovatelé soudí, že krom posouzení ústavní konformity napadených ustanovení, jak se navrhuje shora, je namístě zkoumání jejich kontextu s původním režimem podpory energetiky z obnovitelných zdrojů, s ostatními – nenapadenými – novelizacemi, se správní praxí České republiky a kontextem s mezinárodními závazky České republiky.
107. Napadená ustanovení v souvislosti s ostatními souvisejícími novelami mají jednoznačně prohibitivní a diskriminační charakter. Příkladem může být novela (zákon č.402/2010 Sb.) zákona č.334/1992 Sb., jímž se zvyšují odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu.

108. Dle zákona č.180/2005 Sb. mají výrobci energie z obnovitelných zdrojů právo, odpovídající povinnosti provozovatele přenosové soustavy nebo provozovatele distribučních soustav k „přednostnímu připojení k přenosové soustavě nebo k distribučním soustavám zařízení podle § 3 (dále jen "zařízení") za účelem přenosu nebo distribuce elektřiny z obnovitelných zdrojů, pokud o to výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů (dále jen "výrobce") požádá a pokud splňuje podmínky připojení a dopravy elektřiny stanovené zvláštním právním předpisem.“. Kontrola dodržování zákona je svěřena Státní energetické inspekci. Jsou obecně známy případy bezdůvodného porušování této povinnosti provozovateli, aniž je vykonávána efektivní státní kontrola ve smyslu shora uvedeném.
109. Česká republika je zavázána dosáhnout podílu energie z obnovitelných zdrojů k roku 2020 ve výši 13%; k roku 2010 pak indikativně 8 % podílu. Soudě ze zpráv Energetického regulačního úřadu (ust. § 7 zákona č. 180/2005 Sb.), indikativního cíle nebylo dosaženo.
110. Navrhovatelé mají zato, že z uvedeného plyne podstata záměru zákonodárce, provedeného napadenými novelami. Nejde o veřejný zájem, srozumitelně formulovaný, ale o sledování ryze fiskálního a prohibitivního záměru ve vztahu k jinak formálně podporovanému oboru, jež provádí svévolnými legislativními zásahy. Zasahuje jimi rovněž do mezinárodních závazků z přístupových dohod k EU, jimiž je Česká republika vázána.
111. Způsob, jímž napadenými ustanoveními zákonů zasahuje bezvýjimečně do již nabytých práv adresátů zákonné podpory, již ji formálně zachovává, ale současně ji přímočaře eliminuje (podrobuje odvodu, zdanění a odnímá osvobození od daně příjmu) je ústavně nepřijatelný. A to nejen pro zásahy do principu rovnosti a nabytých majetkových práv resp. oprávněným očekávání retroaktivně účinnými novelami, ale i pro jejich vnitřní rozpornost a v případě nového zdanění povolenek daní darovací pro exces z ústavního pravidla, že daně lze uložit jen zákonem a svěřuje stanovení daňového základu moci výkonné a současně pro ně nepodává kritéria.
112. Jde o případ, kdy zákonodárce vyhověl krátkodobým praktickým (fiskálním) cílům exekutivy, pouze odůvodňovaným veřejným zájmem, na úkor hodnot vyšších. Jsou jimi především nedotknutelnost základních individuálních práv a důvěra v mocenské akty státu, jež je podstatou takové definice státu. Žádný hospodářský resp. fiskální cíl neopodstatňuje takový zásah do náležitostí demokratického a právního státu.
113. Navrhovatelé hodlají vyjádřit v odůvodnění tohoto návrhu důvody, jež je k jeho podání vedou. Shora dovozují ústavní nekonformnost napadených částí zákonů. Je zřejmé, že z těchto argumentů plynou i významné ekonomické následky, dopadající jak do majetkové sféry adresátů napadených částí zákonů, tak i zakládající majetkovou odpovědnost České republiky. S ohledem na všechny shora uvedené právní a ekonomické argumenty mají navrhovatelé zato, že napadané části zákona č. 402/2010 Sb. a 346/2010 Sb. tak, jak byly přes jejich nesouhlas přijaty, jsou způsobilé přivodit i stejně závažné následky pro Českou republiku, zejména v podobě poklesu posuzování její obecné důvěryhodnosti (rating), vypovídající o stupni rizikovitosti podnikání a o vyčíslení pravděpodobnosti, že

země dostojí svým závazkům. Navrhovatelé jsou mimo jiné přesvědčeni o realnosti hrozby mezinárodních arbitrází subjektů, jež budou napadanými zákony dotčeny, přičemž následky takových arbitrází mohou hluboce zasáhnout ekonomiku České republiky.

IX. Návrh

114. Navrhuje se proto, aby Ústavní soud rozhodl nálezem tak, že

ustanovení bodu 2 a 3 článku I. zákona č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů

ustanovení bodu 2 článku II. zákona č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů

ustanovení článku III. zákona č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí ve znění pozdějších předpisů

ustanovení bodu 2 článku II. zákona č. 346/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Navrhovatelé

Příjmení/Jméno	Podpis
ČUNEK JIRÍ	
KOUKAL VĚCLAV	
KREJČA MIROSLAV	
HORSKÁ MILUŠE	
PÍVAR PETR	
JURÁNEK STANISLAV	
PITHART PETR	
HOBNÍK JAR	
POUBRAVA JAROSLAV	
DERVEKOVÁ ALENA	
ŠTĚPÁNA JAROMÍR (JAROMÍR)	
NENUTIL MIROSLAV	
BIS JIRÍ	
Václav Homolka	
MARTA BAYEROVÁ	
BŽYML VLADIMÍR	
LAJTHAR JIRÍ	

